

KARMESTER A KERENGŐBEN

MEGJELENT: 2014. október 31. | SZERZŐ: László T. András

Életrajzi könyvvel és az Operaház kerengőjében felavatott szoborral tisztelegtek a 100 éve született Fricsay Ferenc karmester emléke előtt csütörtökön, a Fricsay 100 Minifesztivál zárásaként.

Ókovács Szilveszter az Operaház főigazgatója
Fotó: Juhász Melinda

Az elfelejtett karmester

A magyar zenét és művészeket népszerűsítette külföldi karrierje során, latba vetette minden befolyását magyar zeneszerzők műveinek műsorra tűzéséért, magyar szólisták fellépéséért. Neve Magyarországon nem eléggé ismert, szinte a teljes Fricsay-életmű fölfedezésre vár – mondta Ókovács Szilveszter főigazgató a könyvbemutatón az Operaház Vörös szalonjában, ahol Akit a zene éltetett címmel néhány napja kiállítás is nyílt az 1963-ban, 48 éves korában, Bázelen elhunyt magyar dirigensről.

„Az elfelejtett karmester, aki 1963-as halálakor már jóval feljebb tartott a nála egy évvel idősebb Soltinál. Betegágynál a Bécsi Filharmonikusok küldötte áll, és felajánlja a vezető karmesteri posztot. Mintegy 150 nyugat-európai CD-n sorakozik életműve, de az nincs rendjén, hogy néhányunkon kívül e kiváló magyar emberről senki se tud, a Toscanini-féle erényeket a furtwängleri ideállal egyesítő művész felvételeit senki se hallgatja idehaza.” – írta a karmesterről az Operaház főigazgatója, s úgy tűnik, most végre lehetőség nyílt arra, hogy a nagyszerű zenei vezető közelebb kerüljön hazájához

A vasárnap kezdődött Fricsay 100 minifesztiválon korábban bemutatott Fricsay C-dúr miséjét a Szent István - bazilikában, az Erkel Színház közönsége pedig Edita Gruberová fellépésével Donizetti Lammermoori Luciját hallhatta.

Boldog ember

A könyvbemutatón a karmester lánya, Dobay-Fricsay Marta, apja zenészi és emberi portréját rajzolta meg köszöntőjében. „Zenei credója az volt, hogy csak alapos tanulással és közösségi szellemmel lehet szabadon kibontakozni úgy, hogy minden előadás ünnepnap, kis istentisztelet legyen, ahol a frakkot nem munkaruhaként, hanem ünnepi öltözetként ölti magára az ember, kívülről és belülről” – idézte fel.

Elbeszélése szerint apja akkor volt elégedett egy koncerttel, ha annak végén másodpernyi csend állt be, és a közönség, szinte nem mert moccanni a hatástól. Édesapja hozzá írt leveléből is idézett; Fricsay Ferenc szavain átsütött kötelességtudata és szorgalma, segítőkészsége és mély vallásossága. „Én egy igazán boldog ember vagyok” – vallotta meg a levélben.

Életrajzi feljegyzéseiben pedig ezt írta pályájának elejéről: „Mikor zeneszerzési és vezénylési szakmán levizsgáztam és okleveleimet kezemben tartottam, azt hittem enyém a világ. A világ mindekié, aki fiatal. Eleinte az ember nem érez kötelességeket, csak jogokat, s az akaratot, hogy mindent megváltoztasson, és jobban csináljon. Az idővel azonban eljön a felelősségi érzés, akkor, amikor az ember észreveszi, hogy azokért is kell gondoskodni, akiknek nincs annyi cselekvőerejük illetve tehetségük. Ilyenkor azt is észreveszi, hogy az idősebbek és az öregek sok értékeset alkottak, miek el nem szabad vesznie, s amin minenkünk nem szabad változtatnunk. Ilyenkor tisztán látható lesz az is, hogy a hagyományt őrizni kell, s hogy az ember annyiban felelős a jövőért is, hogy a múltat megőrizze és gondoskodik az élet folyamatosságáról.”

Mintha visszatért volna a túlvilágról

Az életrajzi könyv fő szerzője, Karczag Márton Fricsay életpályáját áttekintve felidézte, ahogy egy katonazenekar élén tíz év alatt meghódította Szegedet, majd Budapesten dolgozott néhány évig, innen pedig a nyugati karrier következett: Bécs, München, Berlin, Houston. „Döbbenetes munkabírása volt, rendkívül intenzíven dolgozott, mintha érezte volna, milyen rövidre van szabva az ideje” – fogalmazott a szerző.

Karczag Márton

Vásáry Tamás

Vásáry Tamás zongoraművész Fricsay Ferenchez fűződő személyes emlékeiről mesélt. Úgy vélte, két periódus választható el életében, „az egészséges, joviális Fricsay”, és a nagy operációja utáni, „sovány és átszellemült Fricsay, aki olyan volt, mintha visszatért volna a túlvilágról”. Ezt a második szakaszt olyan interpretációk jellemzik, amelyek „a zenén, a hangokon túliak” – fejtegette a muzsikust, aki többek között Berlinben adott emlékezetes hangversenyt a karmesterrel.

A most megjelent könyvben a Karczag Márton tollából született, mű-, koncert- és lemezjegyzékkel ellátott Fricsay-életrajz mellett Ókovács Szilveszter „lemeznaplóját”, azaz a dirigens lemezfelvételeihez fűzött gondolatait is elolvashatja

a közönség, valamint helyet kapott a kötetben Fricsay Mozartról és Bartókról című, 1962-ben megjelent sajtóírása, továbbá Csobádi Péter és ifj. Palló Imre visszaemlékezése is.